

Beursjaar 2023

Beleggingsjaar 2023 stond in het teken van een oplopende rente, hogere inflatie en de vrees voor rampspoed op financiële markten door een nakende economische neergang. Maar het was tegelijkertijd het jaar waarin wereldwijde aandelenindices in de tweede jaarhelft recordstanden op de koersenborden noteerden.

In de eerste maanden van het jaar werden beleggers er weer even aan herinnerd hoe fragiel financiële instellingen kunnen zijn. Dat besef werd gevoed door twee Amerikaanse banken die in de problemen kwamen. Silvergate, een bank die onder andere diensten verleende aan crypto-broker FTX, maakte in maart bekend zichzelf op te heffen toen bleek dat het significante verliezen leed en met een uitstroom van klanten kampte. In dezelfde week bleek ook de Silicon Valley Bank (SVB), die onder andere investeerde in technologiebedrijven in de regio, een monsterverlies te hebben geleden. De aanleiding was ook hier een uitstroom van deposito's. Die dwong SVB een deel van zijn obligatieportefeuille, die door de gestegen rente fors gedaald was, met verlies te verkopen. De buffers van beide banken bleken veel lager dan hun financiële rapportages deden voorkomen. De banken hadden hun renterisico onvoldoende afgedekt.

In Zwitserland was een reddingsoperatie noodzakelijk voor Credit Suisse. De al jarenlang door schandalen geteisterde bank met hoofdkantoor in Zurich werd van de ondergang gered door buurman UBS. Opvallend aan het noodpakket was dat de meest achtergestelde kapitaalverschaffers, de aandeelhouders, wel een vergoeding kregen, maar de houders van achtergesteld schuld papier van Credit Suisse niet. Of deze bevoordeling wel door de beugel kon, zal in de rechtszaal worden uitgevochten, want obligaties staan normaliter hoger in rang dan eigen vermogen.

Hoe mistroostig het jaar begon, zoveel vreugde was er in de tweede helft van het jaar. De inflatie daalde onverwacht snel waardoor de markt ging rekenen op toekomstige rentedalingen. Die verwachting leidde tot hogere aandelen- en obligatiekoersen.

Bedrijfsnieuws

Philips – jaar wederom gedomineerd door slepend apneudossier

Ook in 2023 stond Philips in het brandpunt van de belangstelling. Het concern verkeert al drie jaar in crisis. In april 2021 waarschuwde het medisch technologieconcern voor het eerst dat er kwaliteitsproblemen waren met zijn slaap-apneuapparaten. Patiënten hebben jarenlang serieuze gezondheidsrisico's gelopen doordat de apparaten schadelijke stoffen hebben uitgestoten. Een direct oorzakelijk verband is nog niet onomstotelijk vastgesteld, maar mogelijk hebben de gebreken mensenlevens gekost.

Een essentiële stap om de affaire met patiënten, klanten en aandeelhouders op te lossen, was het akkoord dat Philips in januari 2024 sloot met het Amerikaanse Openbaar Ministerie (Department of Justice, DoJ) en de medische toezichthouder FDA. De precieze inhoud daarvan gaf het concern nog niet vrij, maar wel werd duidelijk dat Philips in het vierde kwartaal in verband met het schikkingsvoorstel (*consent decree*) opnieuw een voorziening nam, nu van 363 miljoen euro. Dit zijn de extra kosten die nodig zijn om de kwaliteitsbewaking op orde te krijgen (*remediation activities*). Verder heeft het akkoord tot gevolg dat Philips' kosten als percentage van de omzet voor dit jaar (2024) circa één procentpunt hoger zullen uitvallen, onder meer vanwege zogeheten *disgorgement payments* (vrij vertaald: juridisch afgedwongen betalingen). Dit betekent kortgezegd dat Philips in het verleden onterecht behaalde winsten heeft geboekt met de verkoop van ondeugdelijke apneu- en beademingsapparaten. En daar moet een boete voor worden betaald, wat een extra schadepost van circa 190 miljoen euro betekent.